

Politiker och tjänstemän, eldsjälar och medmänniskor – ingen går fri när Khemiri följer sanningsjägare i spåren

”Ibland gör goda människor onda saker” är en central replik i Jonas Hassen Khemiris hyllade pjäs *Apatiska för nybörjare* som nu sätts upp i regi av Sara Giese. Pjäsen är inspirerad av Gellert Tamas reportagebok *De apatiska: om makt, myter och manipulation*. Premiär den 16 februari på Lilla scenen.

Den nationella samordnaren för apatiska flyktingbarn skickar ett mejl till en specialistläkare på BUP i Söderhamn: »Håll uppsikt! Vi har fått uppgifter om att två kazakstanska flickor har blivit apatiska efter att de förgiftats med ryska droger!« Specialistläkaren skickar vidare mejlet till tre kompisar. »De drogas av sina föräldrar!« Tre kompisar kommer hem och berättar för tre sambos: »Ryska maffian är tydligen inblandad.« Tre sambos berättar för tre squashpartners.

En squashpartner ringer upp en journalist. En journalist skriker till verket: »De apatiska barnen förgiftas av sina föräldrar!« Svenska folket drar en lättnadens suck: »Vi visste väl att vi lever i världens bästa land.«

– För mig handlar *Apatiska för nybörjare* om hur en massa människor använder de apatiska flyktingbarnen för att få sina vitt skilda världsbilder bekräftade. Här finns empatiska medmänniskor och manipulativa maktmänniskor. Problemet är att man aldrig blir riktigt säker på vem som är vem, sa **Jonas Hassen Khemiri** inför urpremiären på Folkteatern i Göteborg 2011 i Riksteaterns pressmeddelande.

Efter *Invasion!* som fick sin urpremiär på Stadsteatern följde *Fem gånger Gud* och *Vi som är hundra*. Nu är det äntligen dags för Jonas Hassen Khemiris fjärde pjäs ***Apatiska för nybörjare***. Denna gång i regi av **Sara Giese** som stod bakom den hyllade uppsättningen av Khemiris *Fem gånger Gud* på Riksteatern. Sara Giese har även haft stora framgångar med uppsättningar som *Bitterfittan* (Uppsala och Stockholms stadsteater) och *Monsterkabinettet* (Unga Klara). Pjäsen är inspirerad av Gellert Tamas *De apatiska* – reportageboken som anses vara en av efterkrigstidens viktigaste.

– Jonas har skrivit en väldigt smart pjäs om de bakomliggande orsakerna till den politiska skandalen runt de apatiska barnen. Vad var det som gjorde att politiker, tjänstemän, journalister och – ja, i stort sett hela svenska folket – köpte att just de här föräldrarna skulle vara beredda att droga sina barn medvetlösa i månader och år för att få uppehållstillstånd i Sverige? Pjäsen avslöjar hur vi ser på varandra – ingen går fri, säger Sara Giese.

I pjäsen får vi följa ”Utredaren” och hennes jakt på sanningen om de apatiska flyktingbarnen i mitten av 2000-talet. Simulerade de att de var sjuka? Förgiftades de av sina föräldrar? Vi får möta barnens klasskompisar, onda och goda tjänstemän, migrationsministern, psykologer, grannar, ryktesspridare med flera.

Under arbetet med pjäsen har ensemblen träffat personal på Migrationsverket, en av läkarna som vårdade barnen, företrädare för människorättsorganisationer med flera. Flera reflektioner och frågor har väckts under processen.

– Jag är chockad över att det fortfarande finns apatiska barn i Sverige som är så dåliga att de sondmatas i väntan på uppehållstillstånd eller avvisning. Och jag börjar nog tycka att vi ska ha öppna gränser, det kanske är enda sättet att få till en förändring på riktigt, säger Ann Petré.

PRESSMEDDELANDE.

– Det verkar vara viktigare vem som påstår sig veta sanningen än vad som verkligen är sant, säger Ole Forsberg.

– Jag hoppas att om vi fyller det offentliga rummet, varje enhet av berättande, med en påminnelse om det övergrepp som vårt system (både individer inom det och såsom det är uppbyggt) utsatte dessa barn och deras familjer för så kommer det att mana fram en officiell upprättelse. En ursäkt från inblandade politiker. Ett erkännande från allmänheten, säger Shima Niavarani.

Behandlingen av de apatiska barnen har jämförts med både baltutlämningen och tvångssteriliseringarna. Dåvarande migrationsministern Barbro Holmberg och regeringens egen utredare tillika nationell samordare Marie Hessle gjorde uttalanden som gav bilden att barnen simulerade och att de förgiftades av sina föräldrar för att få stanna i Sverige. I efterhand har medicinska rapporter och forskning visat att det inte fanns ett enda belagt fall av vare sig simulering eller förgiftning. Våren 2010 ändrade även Socialstyrelsen sig och bekräftade att inte finns några belägg för att barnens uppgivenhetssymtom skulle handla om manipulation.

”Myterna om de apatiska barnen behövdes för att rättfärdiga en restriktiv asylpolitik. Och det var inte svårt för den socialdemokratiska ledningen att få stöd för sin version. Många var beredda att tro på, och acceptera, de offentligt sanktionerade vandringsägnerna, antingen utifrån egna fördomar, eller för att helt enkelt stå ut med vetskapen att svårt sjuka barn: sju-, åtta-, nioåringar, bars ut från helt vanliga barnavdelningar, från helt vanliga svenska sjukhus, av helt vanliga svenska tjänstemän, för att därefter dumpas på flygplatser världen runt.

Vad skandalen framför allt visar är hur även ett av världens förment mest moderna och utvecklade samhällen kan skakas om i sina grundvalar när ett antal politiska aktörer bestämmer sig för att etablera en bild för att rättfärdiga en förd politik, trots att bilden i allt krackelerar mot verkligheten”, skriver **Gellert Tamas** i Arena.

APATISKA FÖR NYBÖRJARE

AV JONAS HASSEN KHEMIRI

Premiär lördag 16 februari på Lilla scenen

Av	Jonas Hassen Khemiri
Regi	Sara Giese
Scenografi och kostym	Sven Haraldsson
Ljus	Patrik Bogårdh
Ljud	Ola Stenström
Mask	Sara Englund

Medverkande: Shima Niavarani, Mia Ray/Vanna Rosenberg, David Lenneman, Ole Forsberg, Ann Petrén och Joel Spira

**Förhandsbilder finns att hämta på www.stadsteatern.stockholm.se/press/press.asp
Föreställningsbilder finns att hämta från 12 februari.**

För mer information kontakta: Sofia Cherif, tel: 08-506 20 223 eller 0739-730 220
sofia.cherif@stadsteatern.stockholm.se

stockholms stadsteater